

Toimintasuunnitelma vuodelle 2024

Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto

Sisältö

1 Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto	3
1.1 Liiton toiminnan lähtökohdat	3
1.2 Jäsenet	3
1.3 Liitto jäsenenä muissa järjestöissä	5
2 Liiton hallinnointi	5
2.1 Hallitus	6
2.2 Työryhmät ja sidosryhmätyöskentely	6
2.3 Toimisto ja henkilöstö	6
3 Toiminnan painopisteet 2024	7
3.1 Vahva vaikuttamistyö lastenkulttuurin aseman ja näkyvyyden parantamiseksi	7
3.2. Yhdenvertaisuutta kehittävät hankkeet ja toiminta	10
3.3. Lasten osallisuuden, kulttuurihyvinvoinnin ja alan kestävä kehityksen vahvistaminen	18
3.4 Toimiva verkosto – kehittyvä lastenkulttuuri	19
4 Talous	21

Liite 1, Talousarvio

1 Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto

1.1 Liiton toiminnan lähtökohdat

Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto edistää ammattimaisesti toimivien lasten- ja nuorten kulttuurikeskusten toimintaedellytyksiä, lastenkulttuuritoiminnan yleistä kehitystä ja tunnetuksi tekemistä, vahvistaa lastenkulttuurin osaamista Suomessa sekä toimii jäsentensä verkostoitumisen ja yhteistyön mahdollistajana. Lisäksi liitto valmistelee ja koordinoi lastenkulttuurialan valtakunnallista ja kansainvälistä yhteistyötä ja hankkeita.

Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton keskeiset arvot ovat laatu, yhdenvertaisuus, lapsilähtöisyys ja taide. Liiton toiminta on monitasoista: kulttuuripoliittista vaikuttamista, alan etujen edistämistä, lastenkulttuurikentän kehittämistä, yhteishankkeiden edistämistä sekä alan toimijoiden verkostoitumisen mahdollistamista.

Paikallisesti ja alueellisesti toimivien liiton jäsenten toiminta-alue käsittää yli puolet maan kunnista, lisäksi osa jäsenistä toimii valtakunnallisesti. Lastenkulttuuria tuottavat maassamme hyvin monenlaiset toimijat ja kiinnostus liiton toimintaa kohtaan on runsasta.

Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto ry perustettiin 19.5.2015

1.2 Jäsenet

Suomen lastenkulttuurikeskusten liitossa on varsinaisina jäseninä organisaatioita, jotka ylläpitävät ammattimaisesti toimivia lastenkulttuurikeskuksia. Jäsenet ovat lastenkulttuurikeskuksen omistaja- tai ylläpitäjäyhteisöjä, kuten kuntia, järjestöjä tai muita vastaavia toimijoita, jotka eivät ensisijaisesti tavoittele taloudellista voittoa. Liitolla on vuoden 2024 alusta 36 varsinaista jäsentä, jotka osallistuvat toimintaan muun muassa liiton sääntömääräisissä kokouksissa, jäsentapaamisissa, työryhmissä ja liiton projekteissa sekä vastaanottavat, tuottavat ja jakavat liiton toimistolta säännöllisesti tietoa valtakunnallisesta lastenkulttuuritoiminnasta. Varsinaisista jäsenistä on kuntaorganisaatioita (17), ja yhdistys-, yritys- tai säätiöpohjaisia toimijoita (19).

Liitolla on lisäksi 38 yhteistyöjäsentä, jotka eivät osallistu liiton sääntömääräisiin kokouksiin. Yhteistyöjäsenet saavat liiton toimistolta säännöllisesti tietoa valtakunnallisesta lastenkulttuuritoiminnasta. Liiton jäsenorganisaatiot ovat kirjattuna aakkosjärjestyksessä seuraavalla sivulla olevassa taulukossa.

LIITON JÄSENORGANISAATIOT

1. Arkkitehtuuri- ja ympäristökulttuurikoulu Lastu ry
2. DOT ry
3. Espoon kaupunki
4. Föreningen Luckan rf
5. Västnyländska kultursamfundet ry
6. Helsingin kaupunki
7. Hämeenlinnan kaupunki
8. Joensuun kaupunki
9. Jyväskylän kaupunki
10. Kainuun lasten- ja nuortenkulttuurikeskus ry
11. Kaustisen kunta
12. Konserttikeskus ry
13. Kemin kaupunki
14. Kiertävä Lastenkulttuurikeskus Kattila ry
15. Kotkan kaupunki
16. Koulukino
17. Kulttuurikeskus PiiPoon kannatusyhdistys ry
18. Kulttuuriyhdistys Kuvio
19. Kulttuuriosuuskunta Uulu
20. Lahden kaupunki
21. Lappeenrannan kaupunki
22. Lasten ja nuorten taidekeskuksen säätiö
23. Lilla Villanin ystävät ry Lilla Villans Vänner rf
24. Nukketeatteri Sampo
25. Oulun kaupunki
26. Pohjanmaan liitto
27. Porin kaupunki
28. Enontekiön kunta
29. Sagalundin museo
30. Seinäjoen kaupunki
31. Tampereen kaupunki
32. Tanssiteatteri Hurjaruuthin Kannatus ry
33. Teatteri otsot ry
34. Turun kaupunki
35. Vantaan kaupunki
36. Varkauden kaupunki

1.3 Liitto jäsenenä muissa järjestöissä

Liiton strategian mukaan liitto edistää lastenkulttuurin toimintaedellytyksiä olemalla mukana taiteen ja kulttuurin vaikuttamistyössä sekä kehittää lastenkulttuuria yli hallinnonalojen ja jakaa tietoa siitä, mitä hyötyä kulttuurista ja taiteesta on lapsille ja nuorille. Sidosryhmätyö ja verkostoituminen on liitolle erittäin tärkeää, ja siksi liitto on jäsenenä monessa järjestössä ja verkostossa.

Liitto on jäsenenä seuraavissa järjestöissä:

Suomen taidekasvatuksen Observatorio (liitto on toinen perustajajäsen)

Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö, KULTA ry

Kulttuuria kaikille ry

Kulttuurihyvinvointipooli

Sivistystyönantajat, SIVISTA ry

Lastensuojelun Keskusliitto

Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry

SOSTE, Suomen sosiaali ja terveys ry

Tampereen Kauppakamari

European Network of Cultural Centres, ENCC

European Network of Observatories in the Field of Arts and Culture Education, ENO (jäsenyys Suomen taidekasvatuksen observatorion kautta)

2 Liiton hallinnointi

Keskeisistä asioista kuten toimintasuunnitelmasta ja talousarviosta päättävät jäsenten sääntömääräiset kokoukset. Asiat valmistelee hallitus, jonka ohjaamana liiton henkilöstö toteuttaa toimintasuunnitelmassa linjattua toimintaa. Henkilöstön esimiehenä toimii toiminnanjohtaja, jonka esimiehenä toimii liiton hallituksen puheenjohtaja.

Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto järjestää vuoden aikana vähintään kaksi varsinaista kokousta, kevät- ja syyskokouksen, joissa käsitellään vähintään sääntömääräiset asiat. Näiden lisäksi liiton jäsenet voidaan kutsua tarvittaessa ylimääräisiin kokouksiin.

2.1 Hallitus

Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton hallitukseen kuuluvat yhdistyksen sääntöjen mukaan puheenjohtaja ja 6–8 muuta jäsentä sekä kolme yleisvarajäsentä. Uudet hallituksen jäsenet erovuoroisten tilalle valitaan liiton syyskokouksessa 16.11.2023.

2.2 Työryhmät ja sidosryhmätyöskentely

Liiton toiminnan keskeisiä painopisteitä viedään eteenpäin vuorovaikutuksessa jäsenistön ja kentän merkittävien toimijoiden kanssa. Hallitus nimeää keskuudestaan työvaliokunnan, joka valmistele hallitukselle asioita. Työvaliokunnan lisäksi tärkeässä roolissa ovat työryhmät, jotka päätetään hallituksen järjestäytymiskokouksessa.

Työ- ja teemaryhmiä ovat esimerkiksi:

kestävän kehityksen teemaryhmä

kulttuuriperinnön teemaryhmä

näyttelytoiminnan teemaryhmä

viestintätyöryhmä

jäsenyystyöryhmä

tilastointityöryhmä

kulttuurikasvatussuunnitelmien kehittämistyöryhmä

Teema- ja työryhmien toiminnassa korostuu jäsenistön kanssa vahvassa vuorovaikutuksessa päivitetty uusi strategia. Tarvittaessa uusi hallitus nimeää erikseen perustettavia työryhmiä.

2.3 Toimisto ja henkilöstö

Liiton toimisto sijaitsee Tampereella. Toimiston kokoonpanoon kuuluvat toiminnanjohtaja, hallintosihteeri, koordinaattori, viestintäkoordinaattori, projektikoordinaattori sekä Taidetestaajat-kulttuurikasvatusohjelman tiimi, jossa päällikkö, viestinnän suunnittelija sekä koordinaattoreita. Harrastamisen Suomen mallin yhteyspisteen koordinaattori, joka on myös liiton työntekijä, työskentelee Helsingissä Opetushallituksessa Liikkuva koulu -tiimissä alkuvuoden.

Toiminnanjohtajan vastuulla on luoda liitolle hyvät suhteet keskeisiin verkostoihin, sidosryhmiin ja jäseniin. Viestintäkoordinaattori vastaa viestinnän kokonaisuudesta. Koordinaattorin vastuulla on jäsenpalvelujen kehittäminen sekä tilastointiin liittyvä kehitys- ja vaikuttamistyö.

Työhyvinvoinnista huolehditaan liiton henkilöstön vuotuisella työhyvinvointitoiminnalla. Liitossa toimii työyhteisön kehittämissiimi, joka johtaa ja suunnittelee työhyvinvointi- ja henkilöstöasioita. Työyhteisön kehittämistiimin johdolla ylläpidetään liiton yhteisiä linjauksia kuten Liiton työntekijän käsikirjaa. Vuoden 2024 aikana viestinnän suunnittelija Heidi Rantasen toimenkuvaan tulee henkilöstövastaavan tehtävä.

Elokuussa 2023 toimistolla valmisteltiin ja otettiin käyttöön yhdenvertaisuussuunnitelma. Suunnitelma tarkistetaan ja tarvittaessa päivitetään vuosittain.

Liitolla on käytettävissä yksityisen opetusalan työehtosopimus, jota noudatetaan soveltaen.

3 Toiminnan painopisteet 2024

Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton toiminnan painopisteet 2024

1. Vaikuttaa lastenkulttuurin asemaan ja näkyvyyteen maassamme
2. Edistää yhdenvertaista kulttuurikasvatusta sekä taiteen ja kulttuurin harrastamista
3. Vahvistaa lasten osallisuutta, kulttuurihyvinvointia ja kestäväää kehitystä
4. Mahdollistaa maamme vaikuttavimman lastenkulttuurin asiantuntijaverkoston

3.1 Vahva vaikuttamistyö lastenkulttuurin aseman ja näkyvyyden parantamiseksi

Maailmassa vallitsevan poikkeustilan myötä lastenkulttuurin aseman vahvistaminen on entistä tärkeämpää. Liitto tuo julkisessa keskustelussa esiin, ettei lastenkulttuuri näy riittävästi lasten ja nuorten hyvinvointia koskevissa asiakirjoissa.

Vuoden 2024 keskeisiä lastenkulttuurin toimintaedellytyksiin vaikuttavia yhteiskunnallisia tavoitteita ovat lastenkulttuurin rahoituksen nostaminen, kulttuurikasvatussuunnitelmien saaminen kaikkiin kuntiin, Taidetestaajat-kulttuurikasvatusohjelman saaminen pysyväksi osaksi suomalaista peruskoulua sekä kulttuuri- ja taideharrastusten vahvempi mukana olo Harrastamisen Suomen mallissa. Liitto tekee aktiivista vaikuttamis- ja brändiviestintää eri kanavissa ja kohderyhmissä.

Taidetestaajat toimii liiton hanke- ja hallinnointiosaamisen käyntikorttina.

TAVOITTEET

Laadukkaat lastenkulttuuripalvelut huomataan ja niiden hyvinvointivaikutukset tunnustetaan yhteiskunnan muutosprosesseissa- ja ohjelmissa. Liiton ja sen jäsenten asiantuntija-asema tunnustetaan laajemmin toimintaympäristössä. Liitto tunnetaan alan valtakunnallisena kärkitoimijana Suomessa ja kansainvälisesti.

Kansanedustajat ja europarlamentaarikot tunnistavat lastenkulttuurin yhteiskunnallisen merkityksen ja toimivat lastenkulttuurin edistämiseksi.

Lastenkulttuurin näkyvyyden vahvistamiseksi liiton viestintä on suunnitelmallista ja seurantaan perustuvaa. Viestintä saavuttaa jatkuvasti laajemman sekä kohdennetumman yleisön ja se sitouttaa kohderyhmiä toimintaan.

Valtion osuus Taidetestaajat-kulttuurikasvatusohjelman rahoituksesta kasvaa vuosittain, kunnes lukuvuonna 2027–28 toiminta on kokonaan valtion rahoituksen piirissä.

TOIMENPITEET

Liitto valmistelee lausuntoja sekä kannanottoja ja osallistuu valtakunnallisten työryhmien työskentelyyn. Vuonna 2024 päätavoitteena on edistää lastenkulttuurin hallitusohjelmatavoitteita ja vaikuttaa EU-vaaleihin.

Liitto lähestyy kansanedustajia ja europarlamentaarikoita säännöllisesti, jotta he tunnistavat lastenkulttuurin yhteiskunnallisen merkityksen ja huomioivat lastenkulttuurin päätöksenteossa.

Valmistellaan uutta kansallista lastenkulttuuripolitiikan ohjelmatyötä opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Taiteen edistämiskeskuksen kanssa.

Liitto tekee tiivistä yhteistyötä useiden sidosryhmien ja kumppanien kanssa lastenkulttuurin edistämässä ja tunnetuksi tekemisessä. Osallistutaan mm. kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry:n toimintaan ja yhteiseen kulttuurialan vaikuttamistyöhön sekä tehdään yhteistyötä Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssin ja Sivistystyönantajat Sivista ry:n kanssa. Yhteiskunnallista vaikuttamista tehdään myös osana Taidekasvatuksen observatoriota. Liitolla on edustaja Lastensuojelun Keskusliiton koordinoimassa kansallisessa Lapsen oikeuksien viestinnän yhteistyöverkostossa sekä lapsi- ja perhejärjestöjen verkostoissa. Sujuva yhteistyö opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa on vaikuttamistyön edellytys.

Taidetestaajat-kulttuurikasvatusohjelma on kehittänyt taide- ja kulttuurialaa valtakunnallisesti ja nostanut nuoret kohde-ryhmänä esille. Ohjelman päärahoittajat Suomen Kulttuurirahasto sekä Svenska kulturfonden ovat luvanneet jatkaa rahoitusta vuoteen 2027, jonka jälkeen rahoitusvastuun on siirryttävä kokonaan valtiolle. Vuoden 2024 aikana viestitään Taidetestaajien yhteiskunnallisista ulottuvuuksista ja tehdään työtä valtionrahoituksen piiriin pääsemiseksi. Ohjelmassa opitut asiat mm. yleisötyössä ja kouluyhteistyössä kehittävät koko toimialaa.

Liiton jäsenet tekevät laajaa ja monipuolista toimintaa ympäri Suomen. Verkoston toiminnan tilastoinnin tarkoituksena on tehdä liiton arvokas lastenkulttuurin eteen tehtävä toiminta näkyväksi. Tilastoinnin raportti on samalla yhteen-
veto liiton toiminnasta.

Toiminnan kehittäminen ja kulttuuripoliittinen vaikuttaminen pohjautuu tilasto-, tutkimus- ja asiantuntijatietoon, ja ajanmukainen argumentointimateriaali on käytössä kaikissa jäsenorganisaatioissa.

Liiton jäsenet ovat ottaneet käyttöön uusitun tilastointimallin, jonka myötä lastenkulttuurin tuloksista viestitään. Viestinnässä mallinetaan taiteen tiedotuskeskuksia ja tehdään yhteistyötä taiteen tiedotuskeskusten kanssa, jotta lastenkulttuurista kerättävä tieto on yhdenvertaista muun taiteen kentän kanssa.

Jäseniä kannustetaan osallistumaan alueillaan yhteiskunnan muutoksiin niin kunnan, maakunnan kuin valtakunnan tasolla.

Liiton viestintä on avainroolissa lastenkulttuurin aseman vahvistamisessa ja näkyvyyden parantamisessa.

3.2. Yhdenvertaisuutta kehittävät hankkeet ja toiminta

Liitto hakee aktiivisesti rahoitusta yhdenvertaisuutta kehittäviin hankkeisiin sekä osallistuu kumppanina hankkeisiin, jotka ovat liiton strategian mukaisia.

TAVOITTEET

Liitto on haluttu kumppani hankkeissa ja toimintavuonna käynnistyy vähintään kaksi uutta hanketta, joissa liitto on koordinaattorina tai kumppanina.

Käynnissä olevat hankkeet toteutetaan hankesuunnitelmien mukaisesti. Tavoitteet ja toimenpiteet on kerrottu alempana hanke- / toimintakohtaisesti.

TOIMENPITEET

Hankkeita haetaan aktiivisesti. Liiton toimisto arvioi liiton saamat hanke-ehdotukset kriittisesti ja vie esitykset hallitukseen.

Vuonna 2024 on suunniteltu alkavaksi Luova Eurooppa -ohjelmahakuun liittyvä hanke sekä ESR-ohjelman yhdenvertaisuushanke.

Taidetestaajat – Suomen suurin kulttuurikasvatusohjelma

Taidetestaajat-kulttuurikasvatusohjelman seitsemäntenä lukuvuonna 2023–24 tehdään yhteensä yli 140 000 vierailua 88 taidekohteeseen ympäri Suomen. Koulut saivat syksyllä 2022 järjestetyn ilmoittautumisen yhteydessä valita järjestetäänkö näille kaksi vierailua oman tai naapurimaakunnan alueelle vai yhden alueellisen ja yhden valtakunnallisen vierailun – muualta Suomesta pääkaupunkiseudulle ja pääkaupunkiseudulta muualle Suomeen. Kouluista 46 % valitsi kaksi alueellista vierailua ja 54 % yhden alueellisen ja yhden valtakunnallisen vierailun – samassa suhteessa kuin kaudella 2022–23. Jatkamme samalla mallilla myös lukuvuonna 2024–25.

Alunperin kolmivuotisena hankkeena kausilla 2017–2020 alkunut Taidetestaajat sai syksyllä 2023 jatkorahoituspäätöksen Suomen Kulttuurirahastolta sekä Svenska kulturfondenilta. Jatkorahoituksen turvin toiminta jatkuu kesään 2027. Tavoitteenamme on kuitenkin, että kausien 2024–27 aikana valtio pysyy edelleen mukana toiminnan rahoittajana. Kaudesta 2027–28 valtion on otettava rahoitusvastuu kokonaan.

TAVOITTEET

Taidetestaajat tarjoaa korkealaatuisia taidevierailuja kaikille Suomen kahdeksaluokkalaisille saavutettavasti ja yhdenvertaisuutta edistäen.

Arviointisovelluksen kautta saamme nuorilta palautetta ja tuomme nuorten äänen kuuluviin taidekentällä. Arviointiaste on edelleen noin 34 %. Työtä arviointiasteen nostamiseksi jatketaan.

Opettajat saavat työkaluja taidesisältöjen hyödyntämiseksi työssään ja taidevierailut osataan sitoa osaksi koulutyötä. Koulujen taidevierailu- ja muu retkiosaaminen kehittyä, ja taidelaitosten osaaminen kouluryhmille suunnattujen sisältöjen ja yleisötyön suhteen lisääntyy. Hyvät ideat ja käytännöt leviävät erilaisten julkaisujen ja tilaisuuksien kautta koko maahan.

Valtion rahoitusosuus kasvaa nykyisestä 15 prosentista vaiheittain kohti täyttä rahoitusta lukuvuodelle 2027–28. Taidetestaajat-kulttuurikasvatusohjelmasta tulee pysyvä osa suomalaista peruskoulua julkisen rahoituksen kautta.

TOIMENPITEET

Jokaisen kahdeksaluokkalaisen taidevierailumatka varmistetaan saavuttamalla 100 %:n ilmoittautumisaste myös lukuvuodelle 2024–25. Käytännössä tämä tarkoittaa noin 70 000 osallistujaa / vuosi.

Arviointien merkitystä korostetaan viestinnässä kouluille ja taidelaitoksille. Taidelaitoksia pyydetään järjestämään taidevierailujen päätteeksi aikaa arvioinnille sekä muistuttamaan yleisöä arviointien teosta.

Koordinaattorit jatkavat tiivistä yhteistyötä sekä koulujen että taidelaitosten kanssa konsultoiden heitä mm. koulujen retkiosaamisen sekä taidelaitosten nuorille suuntaaman yleisötyön kehittämisessä. Taidelaitosten koulu- ja taidelaitoswebinaarien järjestämistä jatketaan. Lisäksi jatketaan systemaattisesti toteutettuja koulu- ja taidelaitoskyselyitä, joiden tulosten perusteella toimintaa kehitetään edelleen.

Toiminnan vaikuttavuutta lisätään tekemällä yhteistyötä muiden valtakunnallisten toimijoiden kanssa.

Toiminnan tuloksia ja vaikuttavuutta tutkitaan eri tavoin ja hyvien käytänteiden dokumentointia jatketaan mm. oppaiden, videoiden, sisäisten prosessikuvausten ja muiden julkaisujen muodossa. Sen merkityksestä ja vaikuttavuudesta viestitään aktiivisesti rahoittajille ja päättäjille. Päättäjiä tavataan vaikuttamistyön merkeissä.

Kulttuurikasvatussuunnitelmien kehittämishanke

Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama Kulttuurikasvatussuunnitelmien kehittämishanke II jatkuu vuoden 2024 loppuun asti. Hankkeessa liiton toimisto ja jäsenet tarjoavat osaamista kuntien kulttuuritoiminnan kehittämiseen. Hankkeen päätehtävä on tukea kuntien kulttuuritoimintaa kulttuurikasvatussuunnitelmien edistämiseksi, jotta lapsilla ja nuorilla on yhtäläiset mahdollisuudet kokea laadukasta kulttuurikasvatusta.

TAVOITTEET

Lisätään kulttuurikasvatussuunnitelmien määrää Suomessa sekä jalkautetaan niitä enemmän varhaiskasvatukseen ja toiselle asteelle.

Tuetaan jo olemassa olevien suunnitelmien jatkuvuutta sekä kehitetään niiden sisältöjä luomalla valmiita malleja, jotka helpottavat suunnitelmien laatimista ja päivittämistä.

Jaetaan koko maahan osaamista kulttuurikasvatussuunnitelmien edistämisestä hyödyntämällä aiemmin kulttuurikasvatuksen kentällä kehitettyjä käytäntöjä ja tietoja erilaisten julkaisujen ja tilaisuuksien kautta.

Tuotetaan uutta tietoa kulttuurikasvatussuunnitelmista, joka selkeyttää kulttuurikasvatussuunnitelmien yhteiskunnallista merkitystä ja vaikuttavuutta.

Lisätään tietoisuutta kulttuurikasvatussuunnitelmista niin valtakunnallisesti kuin kansainvälisesti.

Pyritään tekemään kulttuurikasvatussuunnitelmista pysyvä osa suomalaista peruskoulua.

TOIMENPITEET

Kunnille, joilla ei vielä ole kulttuurikasvatussuunnitelmaa, tarjotaan apua suunnitteluprosessiin koulutusten, webinaarien ja kulttuurikasvatussuunnitelma.fi-sivuston avulla.

Webinaareissa nostetaan esiin hyviä käytäntöjä, toimintatapoja ja mahdollistetaan keskustelu kehitystoimenpiteistä. Webinaarit kokoavat yhteen eri kuntatoimijoita sekä lastenkulttuurin ammattilaisia, ja tätä kautta mahdollistavat osaamisen jakamisen eri toimijoiden välillä. Kulttuurikasvatussuunnitelmien edistämishankkeen webinaareja järjestetään vähintään yksi per lukukausi.

Kulttuurikasvatussuunnitelma.fi-sivustoa päivitetään ja sinne tuotetaan uutta sisältöä. Tehdään blogisarja eri taiteenalojen sisällöistä osana kulttuurikasvatussuunnitelmia. Luodaan valmis arviointi- ja seurantamalli, joka tarjoaa kunnille valmiin toimintakehyksen suunnitelmien arvioimisen ja seurannan keinoksi.

Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto tuottaa selvityksen kulttuurikasvatussuunnitelmien tilanteesta Suomessa. Selvityksen tietoja hyödynnetään kulttuurikasvatussuunnitelmien viestinnässä ja markkinoinnissa. Aloitetaan tutkimushanke, jolla tuotetaan tietoa kulttuurikasvatussuunnitelmien merkityksestä.

Luodaan argumentointimateriaalia, jonka avulla perustella kulttuurikasvatuksen merkitystä osana perusopetusta.

Kulttuurikasvatussuunnitelmien kansallista tunnettavuutta lisätään viestimällä laajalti lastenkulttuurin kanavissa, tuottamalla materiaaleja sekä osallistumalla tapahtumiin. Kansainvälistä tunnettavuutta edistetään pitämällä puheenvuoroja kansainvälisissä tapahtumissa sekä kulttuurikasvatussuunnitelma.fi-sivuston englanninkielisen version avulla. Keväällä vierailaan Brysselissä ja esitellään kulttuurikasvatussuunnitelmien edistämistä Suomessa.

Harrastamisen Suomen mallin yhteyspiste siirtyy Opetushallitukseen

Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton koordinoima Harrastamisen Suomen mallin yhteyspisteen toiminta päättyy opetus- ja kulttuuriministeriön mukaan 31.3.2024.

Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton koordinoima Harrastamisen Suomen mallin yhteyspiste toimii Opetushallituksessa. Koko olemassaolonsa ajan liiton vastuulla ollut yhteyspiste on tukenut ja kehittänyt Harrastamisen Suomen mallissa mukana olevien kuntien, harrastusten järjestäjien ja muiden yhteisöjen toimintaa sekä yhteistyötä.

Lukuvuonna 2023–2024 Harrastamisen Suomen mallin mukaista toimintaa järjestetään 262 kunnan alueella, mukana on yli 2000 koulua ja perusopetuksen oppilaille järjestetään noin 11 000 harrastusryhmää. Yhteisöjen toteuttamia Harrastamisen Suomen mallin kehittämishankkeita on käynnissä 17.

Harrastamisen Suomen malli edistää myös taiteen ja kulttuurin harrastusmahdollisuuksia ja harrastamista. Suomen mallissa tehtävän kehittämistyön myötä lastenkulttuurialan toimijaverkosto laajenee ja vahvistuu.

TAVOITTEET

Harrastamisen Suomen mallin yhteyspisteen toiminta siirtyy sujuvasti Opetushallitukselle. Alkuvuonna jatketaan yhteyspisteen palveluita kunnille, harrastusten järjestäjille ja muille yhteisöille.

Laajempina tavoitteena on että Harrastamisen Suomen malli vakiinnutetaan pysyväksi toimintamuodoksi kunnissa.

TOIMENPITEET

Harrastamisen Suomen mallin yhteyspiste kerää ja jakaa tietoa mallin hyvistä käytänteistä ja haasteista sekä kehittää mallia yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön, aluehallintovirastojen sekä laajan kunta ja harrastusverkoston sekä muiden yhteisöjen kanssa.

Yhteyspiste tuottaa, päivittää ja jakaa ajankohtaista sisältöä Harrastamisensuomenmalli.fi -palvelusivuston ja muiden viestintäkanavien kautta kunnille, harrastusten järjestäjille ja muille yhteisöille.

Yhteyspiste luo, kehittää ja koordinoi valtakunnallisia verkostoja, jotka tukevat kuntien, harrastusten järjestäjien ja muiden yhteisöjen välistä yhteistyötä sekä tietojen ja hyvien käytänteiden jakamista.

Yhteyspiste auttaa kuntia löytämään harrastusten järjestäjät lasten ja nuorten toivomiin harrastuksiin.

Alkuvuoden isoimpana toimenpiteenä on osallistuminen Educa-messuille, jossa viestitään laajasti yhteyspisteen ja mallin toiminnoista.

Saavutettava Harrastamisen Suomen malli

Saavutettava Harrastamisen Suomen malli -hanke on Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton koordinoima ja Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama hanke, jossa lanseerataan kaikille harrastusten järjestäjille yhteinen harrastamisen saavutettavuusmerkki. Hanke on alkanut 1.8.2023 ja se päättyy 30.6.2024.

Saavutettava Harrastamisen Suomen malli -hanke pohjautuu vuosina 2018–2020 toteutettuun Saavutettava taideharrastus 2 (SATA2) -hankkeeseen, jossa rakennettiin toimintamalleja tukemaan lastenkulttuurikeskusten ja taiteen perusopetuksen saavutettavuutta. Toisaalta Harrastamisen Suomen mallissa tukea tarvitsevia lapsia ja nuoria on huomioitu joissakin kunnissa, mutta tukitoimet eivät ole vielä riittävällä tasolla, jotta kaikilla olisi mahdollisuus harrastaa. Harrastusten järjestäjien kanssa käydyt keskustelut ovat tuoneet esille toiveen, että Suomessa edistettäisiin yhteistä harrastamisen saavutettavuusmerkkiä.

TAVOITTEET

Lisätä tietoisuutta ja keskustelua saavutettavuudesta lasten- ja nuorten harrastustoiminnassa.

Lanseerata Saavutettava harrastus -asennemerkki.

Lisätä Saavutettava harrastus -merkin käyttöä lastenkulttuurikeskusten ja lastenkulttuurin ammattilaisen järjestämässä lastenkulttuuri toiminnassa.

Hankkeen myötä Saavutettava harrastus -merkin käyttö laajenee myös muiden harrastustoimijoiden käyttöön.

TOIMENPITEET

Hankkeessa tuotetaan ja kootaan yhteen sisältöä saavutettavuudesta ja lanseerataan Saavutettava harrastus -merkki. Merkkiä sekä muuta saavutettavuusmateriaalia markkinoidaan useissa tapahtumissa eri puolilla Suomea sekä monipuolisesti liiton omissa viestintäkanavissa (esim. uutiskirjeet, sosiaalinen media).

Hankkeessa suunnitellaan ja toteutetaan myös laajempi verkkokoulutus, joka kokoaa yhteen Saavutettava harrastus -merkin keskeiset kriteerit. Tämän koulutuskokonaisuuden opiskelu tulee jatkossa toimimaan Saavutettava harrastus -merkin käyttöönoton yhtenä ehtona.

Lastenkulttuuria ukrainalaispakolaisille -hanke

Sodan puhjettua Ukrainassa rahastot ja opetus- ja kulttuuriministeriö pyysivät Suomen lastenkulttuurikeskusten liittoa ja sen verkostoa varautumaan tuottamaan taidetoimintaa pakolaisperheille Ukrainasta. Syksystä 2022 alkaen verkosto on toteuttanut toivon hanketta, johon on osallistunut tuhansia pakolaisia eri puolilla Suomea. Suomen Kulttuurirahasto on rahoittanut toimintaa ja valmistaudutaan jatkamaan toimintaa.

TAVOITTEET

Sodan myötä Suomeen tulleille ukrainalaispakolaisille halutaan tarjota mahdollisuus viikoittaiseen kokoontumiseen taiteen äärelle. Viikoittaiset hetket tarjoavat perheille mahdollisuuden luovaan tekemiseen, tunteiden purkamiseen ja myös inklusioon suomalaisten kanssa.

TOIMENPITEET

Hankkeessa toteutetaan viikoittaista toimintaa joko organisaation omissa tiloissa tai vastaanottokeskuksissa / pakolaisperheiden asuinpaikassa. Hankkeen toteuttajat seuraavat ja arvioivat tavoitteiden toteutumista eri luova tekeminen, tunteiden purkaminen ja inklusio, taiteen perusopetuksen pariin päätyminen ja kantaväestön kanssa tekemisissä oleminen.

Kulttuuriperintö lastenkulttuurissa -hanke

Vuosi 2023 oli aineettoman kulttuuriperinnön teemavuosi. Verkosto osallistui teemavuoteen liitossa toimivan kulttuuriperinnön teemaryhmän johdolla. Teemaryhmä toteutti Museoviraston rahoittaman kulttuuriperintöhankkeen. Vuonna 2024 viestitään hankkeen ja tuottamista tuloksista.

TAVOITTEET

Hankkeessa tuotetun Lastenkulttuurin kulttuuriperintöoppaan ja työpajojen myötä kulttuuriperintö näkyy selvemmin yhä useamman lastenkulttuurikeskuksen ja lastenkulttuurin ammattilaisen toiminnassa.

TOIMENPITEET

Viestitään Kulttuuriperintö lastenkulttuurissa -oppaasta ja järjestetään kulttuuriperintöön liittyviä jäsentapaamisia. Opasta sekä muuta materiaalia markkinoidaan tapahtumissa ja liiton uutiskirjeissä.

Mind The Gap – lastenkulttuurin Luova Eurooppa hanke

Valmistellaan hankekumppaneiden kanssa Luova Eurooppa -hanketta. Hankkeessa toteutetaan kouluympäristössä kulttuurikasvatuksen kokeiluja.

TAVOITTEET

Jätetään onnistunut hakemus ja käynnistetään syksyllä 2024 kehittämishanke.

Vahvistetaan liiton asemaa ja osaamista EU-hankkeissa.

Hanke vankistaa kulttuurikasvatuksen merkitystä eurooppalaisessa peruskoulussa.

TOIMENPITEET

Hankkeessa tuotetaan paikallisia kokeiluja ja opitaan muilta mailta.

Hanke kokoaa yhteen lastenkulttuurin ja perusopetuksen ammattilaisia, ja mahdollistaa osaamisen jakamisen eri toimijoiden välillä.

3.3. Lasten osallisuuden, kulttuurihyvinvoinnin ja alan kestävän kehityksen vahvistaminen

Kulttuurihyvinvointi, lasten ja nuorten osallisuus sekä kestävä kehitys ovat yhteiskunnan tarpeista nousseita teemoja, joita lastenkulttuurialan on tuettava.

Lastenkulttuurin muodot ja tavat toteuttaa sisältöjä ovat monipuolistuneet. Virtuaalinen ja digitaalinen maailma on luonut uusia tekemisen malleja ja rikastuttanut taiteen ja kulttuurin ilmaisua. Lasten ja nuorten osallisuus ja näkyminen yhteiskunnassa on saanut entistä suuremman merkityksen lastenkulttuurin toimintakentässä. Kansainvälinen Suomi on yhä moninaisempi erilaisten kieli- ja kulttuuriryhmien kautta, joka asettaa lastenkulttuurikentän uudistumiselle paljon mahdollisuuksia ja sen mukana haasteita.

TAVOITTEET

Lasten ja nuorten oma ääni saadaan kuuluviin liiton ja jäsenverkoston viestintäkanavissa.

Kestävä kehitys huomioidaan aiempaa enemmän lastenkulttuurin toiminnassa.

Parannetaan verkoston valmiuksia kriiseissä toimimisessa.

TOIMENPITEET

Hyödynnetään jäsenverkoston ja sidosryhmien osaamista ja asiantuntijuutta kulttuurihyvinvointi ja lasten osallisuus -teemojen tuomisessa esille liiton toiminnassa ja viestinnässä.

Lastenkulttuurin kestävän kehityksen näkökulmia tuodaan esiin verkostolle ja muille toimijoille.

Valmistellaan hakemusta lastenkulttuurin kriisivalmiuden kehittämiseksi.

3.4 Toimiva verkosto – kehittyvä lastenkulttuuri

Liitto jäsenineen muodostavat yhteistyössä lastenkulttuurin toimintaedellytyksiä tukevan asiantuntijaverkoston, jonka yhteisenä päämääränä on taata jokaiselle lapselle ja nuorelle kulttuuriset oikeudet kaikkialla Suomessa.

Liiton hallituksen kokoonpano on vuosien saatossa muuttunut ja roolissa korostuu enemmän strateginen johtaminen ja vaikuttaminen. Verkostolle luodaan hallituksen kokousten ohella oma tapaamis aikataulu, vuosisuunnitelma. Työtä on valmistellut vaalivaliokunta ja asia käsitellään jäsenistön kanssa syyskokouksessa.

TAVOITTEET

Yhteistyö jäsenten kesken on toimivaa sekä kollegiaalinen apu ja tuki luonteva osa toimintaa. Jäsenet osallistuvat aktiivisesti viestintään ja vaikuttamistyöhön. Liiton toimisto tunnistaa ja nostaa esiin jäsenten tuottamaa asiantuntijatietoa ja viestii sitä valtakunnallisesti ulospäin. Verkostoon kuulumisen tukee jäsenen edellytyksiä toimia vaikuttavasti lastenkulttuurikentällä.

Lastenkulttuurialan kehittämisessä onnistumisen määrittää verkoston tekemä yhteistyö – yhdessä olemme enemmän.

TOIMENPITEET

Liitto kokoaa jäsenet yhteen ja mahdollistaa yhteisen keskustelun, yhdessä kehittämisen ja yhdessä vaikuttamisen. Jäsenet työskentelevät työ- ja teemaryhmissä lastenkulttuurin edistämiseksi sekä verkostoituvat keskenään tuottaen sisältöjä ja hankkeita yhdessä. Verkoston toimintakenttää ovat lastenkulttuurin sisällöllistä kehittämistä ja yhteistyötä edistävät hankkeet. Omistajuus näissä hankkeissa voi olla joko jäsenten keskinen tai yhteinen liiton kanssa. Kumppaneita voivat olla myös liiton ulkopuoliset toimijat.

Liiton jäsenmäärän ja toiminnan kasvaessa sisäisen viestinnän toimivuuteen kiinnitetään erityistä huomiota. Sisäistä viestintää kehitetään yhdessä jäsenten kanssa. Verkoston toimintaa tuetaan jäsentapaamisten ja koulutusten avulla. Jäsenten työ- ja teemaryhmät edistävät lastenkulttuurin verkostoitumista ja kehittämistä. Verkoston toiminnassa edistetään lapsilähtöisyyttä, lasten kuulemistä, osallisuutta ja saavutettavuutta.

Toimintavuonna järjestetään kaksi isoa ja merkittävää verkostoitumis- ja koulutustapahtumaa, Kevätpäivät ja Valtakunnallinen Lastenkulttuurifoorumi syksyllä.

Verkoston näkyvyyttä ja asiantuntijuutta tuodaan esille liiton viestintätoimenpiteiden lisäksi myös verkoston yhteisessä vuosittaisessa Lastenkulttuurin juhlatiikko -kampanjassa sekä Lapsen oikeuksien viikolla.

3.4.1 Kansainvälinen lastenkulttuuri

Jäsenet ovat esittäneet toiveita liiton kansainvälisestä yhteistyöstä ja näkyvyydestä. Tähän palautteeseen on vastattu niin toimimalla eri yhteistyöverkostoissa ja kansainvälisissä kattojärjestöissä kuin osallistumalla eurooppalaisiin hankkeisiin ja tätä työtä tullaan myös jatkamaan. Kansainväliset hankkeet ovat tärkeä taloudellinen mahdollisuus liitolle ja lastenkulttuurille.

TAVOITTEET

Liitto nähdään osaavana kansainvälisten hankkeiden koordinaattorina ja kumppanina. Hankkeiden avulla lastenkulttuuria edistetään kansainvälisesti.

Liitto toimii aktiivisesti kansainvälisissä verkostoissa sekä eurooppalaisissa järjestöissä nostamalla esiin suomalaisen lastenkulttuurin parhaita käytäntöjä.

Liitolle on taloudellisesti hyödyllistä osallistua kansainvälisiin hankkeisiin.

Jäsenet kokevat liiton kansainvälisen työn hyödylliseksi.

TOIMENPITEET

Liitto osallistuu kansainvälisiin hankkeisiin, jotka edistävät lastenkulttuuria (Luova Eurooppa -hanke Poets of Today-Voices of Tomorrow) ja haetaan uutta hanketta.

Osallistutaan jäsenenä European Network of Cultural Centers:n (ENCC) toimintaan. ENCC:n työryhmiin osallistuu toimijoita liiton toimistolta ja jäsenistöstä. Osallistutaan ENO-verkoston toimintaan jäsenenä mahdollisuuksien mukaan. Liiton toiminnanjohtaja Aleksis Valta jatkaa ENO-verkoston hallituksessa ja kuuluu eurooppalaiseen ACENet-verkostoon.

Viestitään jäsenille säännöllisesti kansainvälisestä yhteistyöstä ja toteutetaan kansainvälisyyssteemaisia jäsentapaamisia. Informoidaan jäseniä valmisteilla olevista eurooppalaisista hankkeista.

Kehitetään toimintamalli, jolla liiton ja jäsenten kansainväliset verkostot ja kokemukset saadaan jaettava ja hyödynnettyä jäsenistölle.

Jatketaan lastenkulttuurin englanninkielisiä uutiskirjeitä, joita julkaistaan 3 kertaa vuodessa.

Jatketaan keskustelua Oulun Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 -hankkeen kanssa lastenkulttuurin sisältöjen ja yhteishankkeen edistämiseksi.

4 Talous

Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton tulot muodostuvat opetus- ja kulttuuriministeriön yleisavustuksesta, EU:n Luova Eurooppa -hankkeesta ja Suomen Kulttuurirahaston hankerahoituksesta. Suomen Kulttuurirahaston, Svenska Kulturfondenin ja opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä Taidetestaajat-kulttuurikasvatusohjelman rahoituksesta tulee suurin tulo-osuus. Näiden lisäksi jäsenmaksut, varainhankinnan toimenpiteet sekä Tampereen kaupungin tilatuki muodostavat tulopuolen. Vuoden 2023 jäsenmaksut olivat 450 euroa varsinaisilta jäseniltä ja 50 euroa yhteistyöjäseniltä. Vuoden 2024 jäsenmaksut vahvistaa syyskokous 16.11.2023.

Menot muodostuvat ennen kaikkea henkilöstökustannuksista, palvelujen ostoista, viestinnän kuluista, jäsentilaisuuksista sekä hallinnointikuluista.

Talouden hoidosta vastaa viime kädessä liiton hallitus, ja käytännön taloudenhoidon toimenpiteet toteuttaa toiminnanjohtaja hallituksen linjausten mukaan apunaan hallintosihteeri. Palkkahallinto ja kirjanpito tehdään ulkopuolisella asiantuntijalla. Taidetestaajat-kulttuurikasvatusohjelman päälliköllä on vastuu ohjelman taloudesta, ja hallintosihteeri vastaa käytännön taloushallinnon toimenpiteistä.

Yksityiskohtainen suunnitelma liiton taloudesta vuonna 2024 kuvataan liitteessä 1, Talousarvio